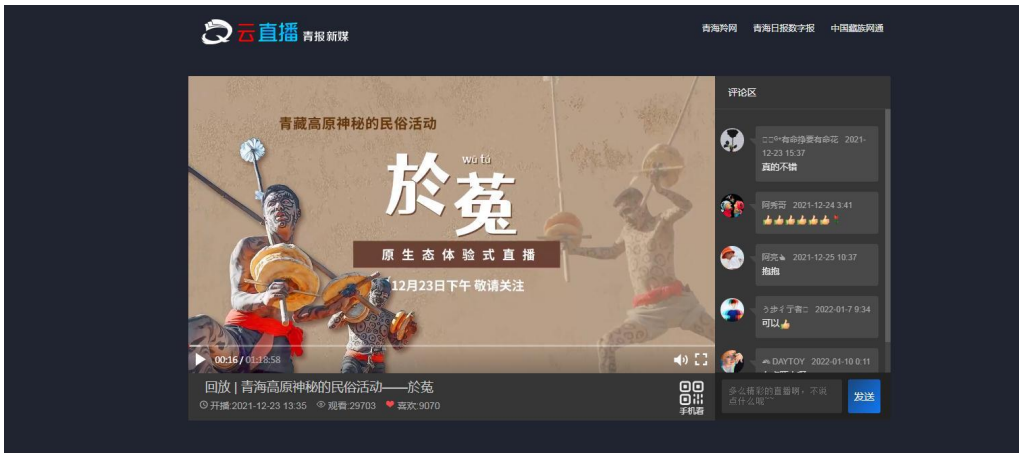

青海高原神秘的民俗活动——於菟（双语）

链接、二维码及作品首页首屏截图：

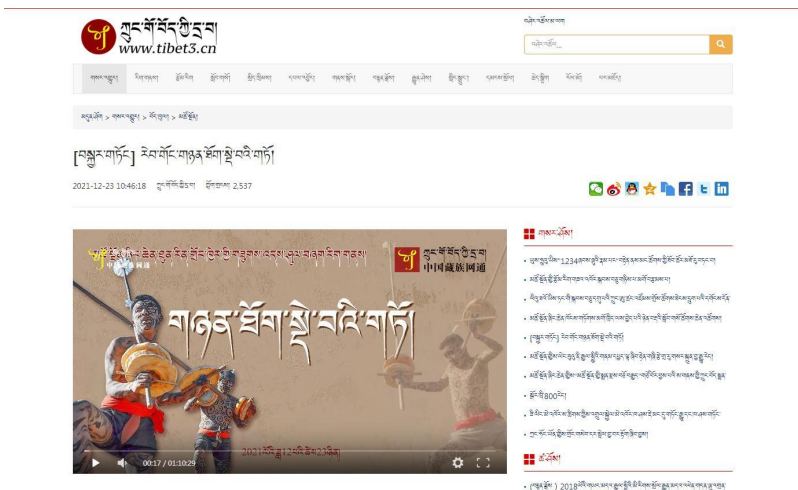
青海羚网：

<http://live.qhlingwang.cn/967>

中国藏族网通：

<https://ti.tibet3.com/news/tibet/qh/2021-12-23/67841.html>

直播文稿（中文）：

时间：2021年12月23日（农历十一月二十）

地点：黄南藏族自治州同仁县年都乎村

邀请嘉宾：青海省委党校教师索南旺杰

与专家交流的问题：

1. 二郎神庙准备活动

问：①“於菟”是什么意思？

●“於菟”在古汉语中是老虎的意思，是土族的一种民俗活动，这种原始的舞蹈在土族中有着“驱魔逐邪、祈求平安”的意思。它是宗教文化观念在民间艺术的一种遗存。而流传于青海省黄南藏族自治州同仁县年都乎村的“於菟”文化，是当地特有的一种民俗文化形态，于每年农历十一月初五至二十日举行，包含念平安经、人神共娱、祛疫逐邪等仪式。

问：②“於菟”虽是属于楚风古舞，是楚人信巫崇虎的遗迹，那么怎么会流传地处青藏高原的青海一山村呢？

●有以下几个阶段的历史变迁可做依据。其一，从历史上看，同仁地区在古代为边关要地，也是兵家必争之地。据史书载，自秦汉以来，多有军队戍边屯田。其二，明初又有江南移民移居此地，这在五十年代末在年都乎村发掘大明时期的文物王廷义石碑就可作证。（考古专家认定王廷义为大明时戍边屯田的有一定官职的人物）其三，据传说，禹王治水曾率部到河州（今甘肃临夏）循化、同仁等地区巡察水情。综合上述情况，“於菟”舞是随历史的变迁从江南楚地或楚人后裔巴人住地流传而来，在村民祭山神习俗中，由巫覡传承沿袭保留至今。是楚风舞蹈的活化石，也是楚文化遗产中的瑰宝。

问：③土族群众“跳於菟”活动为什么定在每年农历十一月二十日举行？

●定于农历十一月二十日是因为土族相传这一日为“黑日”是一切妖魔鬼怪兴风作浪的日子，所以一定在这一天借助诸神之力，由“老虎”到各家去驱鬼逐邪。

问：④正如您说的土族群众“跳於菟”活动的较大规模的驱魔逐邪的祭祀活动，那么为何这里的人们每年都要“跳於菟”呢？为什么不跳其他的动物而非要“跳老虎”

●土族继承和保留了古羌部族“崇虎”以虎为图腾的遗俗。古羌部族认为虎可以驱除一切邪恶，疾病，给人们带来新一年的吉祥和平安。

问：⑤“於菟”分为前行、正行和结束仪式。我们看现在所有的舞者和信仰藏传佛教的僧人都在我们山神庙做着准备活动。据我了解，“於菟”节中前行仪式是很重要的一个环节。那么，这个前行活动是从什么时候开始准备的呢？

●

问：⑥“於菟”正行仪式时全村的男女老少都会齐聚山神庙，他们都会做哪些祭祀活动？

●

2. 二郎神庙活动时

问：土族“於菟”与“二郎神”信仰

据我了解，除了极个别的藏族村庄或家庭信仰本教之外，热贡地区的藏族和土族人基本上都是虔诚的藏传佛教教徒。然而，由于历史上的一些民族迁徙及文化交融，热贡地区的土族和藏族中还广泛地存在着“二郎神”的信仰习俗。所以，想请老师给我讲述一下关于年都乎村每年举行“於菟”节时供奉二郎神的一种特殊习俗。

●每年农历十一月二十日清晨，年都乎村的土族百姓都集中在该村寺院里进行诵经活动，正午时分，每家的男主人集中到山神庙举行敬神和煨桑仪式。山神庙内供奉的是

“二郎神”，年都乎村的百姓认为全村得以安宁、五谷丰登，全靠“二郎神”的保佑。家中有难只要呼叫“二郎神”，就会得到保佑。所以，“二郎神”是土族百姓的保护神，具有很高的地位。“煨桑”是土族和藏族地区常见的一种祭拜形式，信徒们在不同规格的煨桑炉内放置松柏枝、用青稞磨制的炒面、酥油和白糖等物品，然后点燃煨桑献祭。浓烟滚流，飘向天穹，带去人们真诚的祝愿，祈求神灵的保佑。

3. “於菟”半山腰以及村内活动

4. 问：①扮演“於菟”的舞者基本上的都是青年，而且是七名。这有什么民俗讲究么？

●

问：②“於菟”进村有固定的线路吗？

●通常小“於菟”由古堡的西北角攀墙而上，然后“兵分两路”在村里开展驱病祛邪的行动，因古堡内庄廓密集，小“於菟”进入各家不走门不走道，而是翻墙越瓦，两只大“於菟”则伴着拉哇的锣鼓，缓步下山，在街中巡望“震慑”。村民会在巷道或是房顶“於菟”必经之处虔心守候，至“於菟”到时，恭敬地将其准备的“於菟”馍馍串在所持的棘枝上，“‘於菟’馍馍烤制前先要把和好的面在家人身上贴一贴，“於菟”行经之处，不时有生病的村民匍匐在路上，以让“於菟”从其身上跨过，驱赶走病魔。尽管有固定的路线，但小“於菟”要去谁家全由“神意”指使，入院后如猛虎扑食，大快朵颐，有时还会将生肉叼在嘴上带走。经过一个多小时，两路於菟与拉哇在村东头的城门口会合，以青稞酒热身后在鞭炮声中冲下隆务河，并把一部分“於菟”馍馍扔入河中，而后用冰水洗净身体，跳过火堆，意在水火阻断妖魔和瘟神回村之路。

问：於菟什么时候被列为国家级非物质文化遗产？

●据了解，“於菟”系列民俗活动曾在隆务河流域部分村落中流传，现仅在年都乎村传袭，且已处于濒危状态，目前，土族“於菟”经中国国务院批准，已于2006年列入第一批国家级非物质文化遗产名录之中。

问：“於菟”的意义？（本身的意义，对现代文化生活、旅游等方面的积极影响）

●

直播结束。

直播文稿（藏文）：

开场白：

ལྷ་མོ་ལོ་དྲུག་གོ་གསལ་ལྷ་རྒྱལ། དེ་རིང་ནི་རྟོར་རྒྱ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚོས་ཉི་ཤུ་ཉེན་ཡིན་ལ། མ་རྩོད་ལྷུ་ལ་
སྤུན་རིན་གྲོང་ཁྱེར་གཉན་ཐོག་སྤེལ་བ་འདི་ནས་ལོ་རེ་རེར་བོད་གཏོ་ཚོ་གསེལ་པའི་ཉེན་མོ་རེད།
སྤྱིར་གཏོ་བེར་བ་འདི་ཡིན་ན་མི་སྤྱུགས་ཀུན་ལ་གཞོན་འཚོ་བྱེད་པའི་བགོགས་རིགས་ཀྱི་བར་ཚད་
བསྐྱོག་པའི་ཚེད་དུ་སྤེལ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་རིང་ཡིན་ན་ང་ཚོས་གཉན་ཐོག་བོད་གཏོ་ཡི་མགོ་འཇུག་
བར་གསུམ་ཚ་ཚང་ཐད་གཏོང་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་མིན་ད་རུང་མ་རྩོད་ལྷུ་ལ་གཟུགས་འདས་ལྷུ་
བཞག་རིག་གནས་སྤྱང་སྦྱོར་དང་རྒྱུད་འཛིན་ལྟེ་གནས་ཀྱི་འགན་འཁུར་བའམ་ཞེས་འཇུག་པ་ཀླན་
ཚོ་དབང་རྡོ་རྗེ་ལགས་གདན་ཞུ་བྱས་ནས་གཉན་ཐོག་བོད་གཏོ་ཡི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱབ་སྐྱོད་ས་ར་ནང་དོན་
སོགས་ཀྱི་ཐད་ནས་ཁ་བརྟེན་རྒྱ་ཡིན། བྱེད་ཅག་གིས་ང་ཚོའི་ཐད་གཏོང་གི་མཛུགས་ནས་སྤྱང་
དང་གཉན་ཐོག་བོད་གཏོ་དངོས་སུ་མགོ་བརྩམས་རྒྱ་རེད།

与专家交流的问题：

ཡ། དགོ་ཀན་ཚོ་དབང་རྡོ་རྗེ་ལགས། བདེ་མོ་ཡིན་ན། ཐོག་མར་ཁྱོས་འདི་ནས་དྲུག་གོ་གསལ་ལྷ་རྒྱལ་
ལ་གཉན་ཐོག་བོད་གཏོ་བེར་བའི་བོད་གཏོ་ཡི་ནང་དོན་ཅི་ཡིན་པ་ཁ་བརྟེན་བྱས་ན།

5. 二郎神庙准备活动 ལྷ་བའི་གཞི་བདག་ཁང་དུ་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་དུས།

问：①“於菟”是什么意思？

གཉན་ཐོག་བོད་གཏོ་བེར་བའི་བོད་གཏོ་ཡི་ནང་དོན་ཅི་ཡིན།

问：②“於菟”是怎么流传到年都乎村的？

བོད་གཏོ་ནི་རེབ་གོང་གི་གཉན་ཐོག་སྤེལ་བ་འདི་ལ་ཇི་ལྟར་དར་ཁྱབ་བྱུང་བ་ཡིན།

问：③“跳於菟”活动为什么定在每年农历十一月二十日举行？

གཉན་ཐོག་བོད་གཏོ་ནི་ཅི་ཕྱིར་ལོ་རེ་རེའི་རྒྱ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚོས་ཉི་ཤུ་ཉེན་ལ་གཏུན་འཁེལ་
བྱས་པ་ཡིན།

问：④“跳於菟”的青年在身上所画的虎纹豹纹有何意义？

བོད་གཏོ་ཁྲོད་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུང་མཁན་སྤྱོད་པ་དག་གིས་བྱང་ལ་སྟག་གཟིག་གི་གདོང་འབྲི་བ་དང་།
རྟ་བ་གཉིས་ལ་རྒྱ་རིས་དང་ཐིག་ལེ་མང་པོ་འབྲི་བར་དོན་སྤང་ཅི་ཡོད།

问：⑤“於菟”分为前行、正行和结束仪式。我们看现在所有的舞者和信仰
藏传佛教的僧人都在我们山神庙做着准备活动。据我了解，“於菟”节中前
行仪式是很重要的一个环节。那么，这个前行活动是从什么时候开始准
备的呢？

རྒྱུས་ལོན་བྱས་པ་ལྟར་ན། གཉན་ཐོག་བོད་གཏོ་ལ་བྱ་སྤྱོད་གི་བྱ་བ་དང་དངོས་གཞི། མཇུག་བསྐྱུས་
པ་བཅས་གོ་རིམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚོགས་གི་དེ་ཁྲོད་ནས་བྱ་སྤྱོད་གི་གོ་རིམ་འདི་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་རེད།

བྱ་སྤྱོད་གི་གོ་རིམ་འདི་དུས་ནས་ཞིག་ནས་མགོ་བརྩམས་པ་ཡིན།

问：⑥“於菟”正行仪式时全村的男女老少都会齐聚山神庙，他们都会做哪
些祭祀活动？

བོད་གཏོ་ཚོ་ག་སྤེལ་དུས་གཉམ་ཐོག་སྤེལ་བའི་ཕོ་མོ་རྒན་གཞོན་ཚང་མ་གཞི་བདག་ཁང་དུ་འཚོགས་ཡོད་ཀྱི་ཁོ་ཚོས་ཚོ་ག་འདི་ལ་ག་སྤྱི་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས།

(备选) 问：⑦土族“於菟”与“二郎神”信仰

གཉམ་ཐོག་གི་བོད་གཏོ་དང་གཞི་བདག་གོ་འཛིན་མ་དེ་ཡིང་? ? གཞིས་བར་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡོད།

6. “於菟”从山顶到村子的途中

问：①这些跳於菟的青年，是怎么被选为“於菟”的？

བོད་གཏོ་ཚོ་ག་ནང་བཞུགས་པའི་སྤྱི་ལ་བདུན་པོ་ཅི་ལྟར་བདམས་པ་ཡིན།

问：②“於菟”进村有固定的线路吗？

སྤྱད་རྫོང་བ་དག་གཞི་བདག་ཁང་ནས་སྤེལ་བར་བསྐྱོད་པའི་ལམ་ཐིག་ངེས་གཏུན་ཡོད་དམ།

问：③ 於菟活动的流程介绍？

གཉམ་ཐོག་བོད་གཏོ་ཡི་གོ་རིམ་ཆ་ཚང་དོ་སྤྱད་བྱེད་རོགས།

3.“小於菟”正式进入村里时

问：①现在“於菟”们正式进入到年都乎村子里了，您可以给我们讲一下年都乎村又怎样的历史吗？

ད་ལྟ་སྤྱད་རྫོང་བ་རྒྱུང་བ་རྣམས་སྤེལ་བའི་ནང་ཐོན་ཟིན། དེ་ན་རྒན་ལགས་གཉམ་ཐོག་སྤེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་ཅི་མང་ཚོར་དོ་སྤྱད་ཟིག་བྱས་ན།

问：②於菟什么时候被列为国家级非物质文化遗产？

གཉམ་ཐོག་བོད་གཏོ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་གཟུགས་འདས་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་སྤྱུ་རྒྱུད་པ་ཡིན། འདི་ལ་དོན་སྤྱིང་ཅི་ཡོད།

问：④

སྤེལ་མི་ཚོས་གོ་རེ་སྤྱ་གཙུ་རེ་ཁོ་ཚོའི་ལག་གི་དབྱུག་པའི་མགོར་བསྐྱོན་བ་འདི་ལ་དོན་སྤྱིང་ཅི་ཡོད།

问：③

ད་ལྟ་སྤྱད་རྫོང་བ་རྒྱུང་བ་འདི་དག་གིས་བྱིས་ཚང་ཞིག་ནས་བཟའ་བདུང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བྱིས་ཚང་འདི་ཁོ་ཚོས་འདམ་པ་ཡིན་ནམ་སྤོན་ནས་གཏུན་འཁེལ་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན།

4. 去往河滩路中及在河滩洗漱时

问：①

གཉམ་ཐོག་ནས་བོད་གཏོ་ཚོ་ག་འདི་ལ་རེ་རེར་སྤེལ་གྱིན་འདུག་འདི་ལ་འགྱུར་སྤོག་ཅི་ཞིག་ཡོད།

问：②“於菟”的意义？(本身的意义，对现代文化生活、旅游等方面的积极影响)

བོད་གཏོང་ལ་དོན་སྐྱོང་ཅི་ཞིག་ཡོད། བྱ་འགུལ་རང་སྐྱོང་གི་དོན་སྐྱོང་དང་བྱ་འགུལ་འདིས་གཉན་
ཐོག་སྡེ་བ་དང་དེ་ལས་ཆེ་བའི་ཐུན་རིན་གྲོང་ཁྲིམ་ལ་རིག་གནས་ཕྱོགས་དང་ཡུལ་སྐོར་སོགས་ཀྱི་
ཕྱོགས་ནས་ཤུགས་རྒྱུན་ཅི་ཞིག་ཐེབས་ཡོད།

问：③

རེབ་གོང་རིག་པ་འབྱུང་བའི་གནས་ཟེར་བ་བཞིན། རེབ་གོང་ལ་རྒྱབ་ཁབ་རིམ་པ་དང་ཞིང་ཆེན་
རིམ་པའི་གཟུགས་འདས་ཤུལ་བཞག་རིག་གནས་སུ་ཚུད་པའི་བྱ་འགུལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་གི་ཀན་
ཁྲིང་རང་ཡང་འདི་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་རེད། འུས་ང་ཚོར་འདིས་སྐོར་ནས་ཁ་བརྒྱུ་བྱས་
ན།

结束语：

རེད་ཏུ་གོགས་སྟན་རྒྱས། ད་ཡིན་ན་ང་ཚོའི་ཐད་གཏོང་འདི་ནས་མཚམས་འཇོག་དགོས་ཐལ།
ཐོག་མར་ཀན་ཆེ་དབང་དོ་རྗེ་ལགས་སྐུ་ལུས་དཀའ་ཆོགས་མ་འཇོམ་ན་ཐད་གཏོང་གི་ལམ་ནས་
ང་ཚོར་གཉན་ཐོག་བོད་གཏོང་འདིའི་སྐོར་དོ་སློབ་བྱས་ནོ་ཐུགས་རྗེ་ལྷ། དེ་མིན་ད་དུང་ཐད་གཏོང་
ལ་བཟླ་མཁན་གྱི་ཏུ་གོགས་སྟན་རྒྱས་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཡ་ད་བདེ་མོ།
ཐད་གཏོང་མཇུག་རྗེས།